

De Rotsvesting in Sonora (KMP 10) en Winnetou bij de Bedoeïenen (1^e twee hoofdstukken)

1. Inleiding

Tussen 1860 en 1880, de periode waarin dit verhaal zich afspeelt, was emigratie vaak een hachelijke onderneming. Regelmatig vielen landverhuizers in de Nieuwe Wereld – zoals Amerika destijds nog vaak werd genoemd – ten prooi aan bedriegers die hen met valse voorspiegeling van zaken in het ongeluk wisten te storten. Wanneer Old Shatterhand er lucht van krijgt dat een aantal van zijn landgenoten dreigt dit lot te ondergaan kan hij niet nalaten zich met deze zaak te bemoeien en te trachten het onheil af te wenden. Hij heeft ditmaal met een paar uiterst geraffineerde schurken te doen die ook een indianenstam bij hun gewetenloos bedrijf inschakelen. Aanvankelijk boeken zijn tegenstanders enig succes en het lijkt er soms op dat zij Old Shatterhand te slim af zijn. Maar dan hebben ze niet gerekend op zijn enorme flair en op het geluk, dat hem in moeilijke omstandigheden nooit in de steek laat. Samen met Winnetou en een bevriende indianenstam slaagt hij er in tegen de schelmen en hun rode bondgenoten een machtig tegenwicht te scheppen en uiteindelijk het recht te doen zegevieren.

In dit verhaal speelt verder de liefde een rol. Het is een van de meer humoristische elementen waaraan dit boek rijk is en geen van de lezers zal het opperhoofd benijden dat met de 'blanke bloem' gaat strijken.

2. Inhoud

Na een lange rit door Sonora in Mexico, waarbij zijn paard een been breekt, zodat hij het moet afmaken, arriveert Old Shatterhand te voet in sjofele kledij in het triestige havenplaatsje Guaymas. Hij hoopt daar een schip te vinden dat hem naar noordelijker gelegen contreien zal vervoeren, waar hij hoopt Winnetou te kunnen ontmoeten. Ondertussen zoekt hij een onderkomen en op aanraden van een voorbijganger, die de gemeentesecretaris van het plaatsje blijkt te zijn, neemt hij zijn intrek in het 'beste hotel van de stad' Meson de Madrid geheten. In dit 'krot' ontmoet hij in een medegast de man die later zijn geduchte tegenstander zal worden. Het is de mormoon Harry Melton. Deze heeft zich opgeworpen als leider van een groep Duitse emigranten aan wie hij een mooie werkkring op een Mexicaanse hacienda (boerderij) heeft beloofd. In werkelijkheid wil hij, zoals later zal blijken, deze mensen uitbuiten voor persoonlijk gewin. Aan Old Shatterhand biedt hij de betrekking van boekhouder op de hacienda aan. Deze laatste koopt bij een kledingzaak in het plaatsje een goedkoop wit pak en tevens een stuk goedkope stof om zijn geweren in te wikkelen, omdat hij die voor de mormoon verborgen wil houden. Later blijkt dat Melton zich de geweren door de waard van het hotel heeft laten beschrijven zodat deze nu toch weet dat hij met Old

Shatterhand te maken heeft. Na ongeveer 14 dagen arriveert het emigrantenschip in het havenstadje om Melton en de nieuwe boekhouder op te pikken.

Op het schip krijgt onze held een hut toegewezen die hij moet delen met ene Hercules, een reus van een kerel en voormalig circusartiest die verliefd is op de mooie Jodin Judith Silberberg, die zich met haar vader Jacob ook aan boord bevind. In de kajuit raakt de beroemde prairiejager bevriend met Hercules, als hij tegen deze zijn wantrouwen jegens Melton uitspreekt. Als alle passagiers op last van Melton voortijdig hun hut moeten opzoeken besluit onze held te onderzoeken wat daarvan de oorzaak is. Hij wordt getuige van een gesprek tussen Melton en de kajuitjongen Weller waarin de kwade bedoelingen met de emigranten voor hem duidelijk worden. Het lijkt erop dat ze als slaven te werk zullen worden gesteld. Tevens blijkt dat Melton Old Shatterhand heeft herkend. Met deze wetenschap zint deze laatste op een uitweg om zijn landgenoten te helpen.

In de noordelijk gelegen havenstad Lobos gaat het hele gezelschap aan land. De tocht gaat te paard en met huifkarren verder zuidoostwaarts. Onze held zint op een gelegenheid om zich uit de voeten te maken, zonder dat dit verdenking oproept bij zijn begeleiders. Die kans komt op een zeker moment, wanneer zijn paard op hol slaat en er met hem vandoor gaat. Hij rijdt vervolgens naar Ures om bij de jurisconsulto aldaar hulp te gaan zoeken. Die wordt hem echter geweigerd. Voordat hij teleurgesteld uit de plaats vertrekt koopt hij in een aldaar gelegen kledingzaak nog een goed Mexicaans jachtkostuum. Daarmee is de bodem van zijn portemonnee bereikt. Met het goed ingepakte kostuum verlaat hij de plaats om zelf de eigenaar van de Hacienda del Arroyo, Don Timoteo Pruchillo, te gaan waarschuwen voor het naderende onheil. Terwijl hij daarheen op weg is hoort hij op enig moment schoten in de verte. Als hij naderbij komt ziet hij dat twee indiaanse jongens en een jonge indiaanse vrouw – zoals later blijkt van de stam der Mimbrenjo's - worden bedreigd door een blanke en twee roodhuiden, het opperhoofd van de Yuma-indianen Grote Mond en zijn zoon Kleine Mond. De blanke blijkt later Weller te heten en de vader te zijn van de eerdergenoemde kajuitjongen. Old Shatterhand besluit de jonge mensen te helpen. De Kleine Mond verliest daarbij het leven en zijn vader wordt verwond.

De geredde Mimbrenjokinderen begeleiden onze held op weg naar de Hacienda del Arroyo. De haciendero aldaar verklaart hem echter voor gek en met diens majordomo Señor Adolfo komt het tot een handgemeen, dat echter door Melton, die net arriveert, wordt onderbroken. De Mormoon begeleidt onze held naar het einde van het landgoed van de haciendero en probeert nog een aanslag op hem te plegen. Zijn plan wordt echter doorzien en beiden weten nu dat ze in het vervolg elkaars doodsvijanden zullen zijn. De enige manier om zijn landgenoten te redden ziet Old Shatterhand nog in het inschakelen van hulp door de Mimbrenjo's. Hij stuurt de jongere van de twee broers en de squaw weg om bij hun vader, het opperhoofd Sterke Buffel hulp te halen. De oudere broer blijft bij de prairiejager.

Onderweg gaat onze held op verkenning uit. Hij besluipt het indianenkamp van de Yuma's en wordt getuige van een gesprek tussen vader en zoon Weller die zich daar ook bevinden. Uit

dit gesprek verneemt hij van de plannen dat de hacienda op last van Melton door de Yuma's zal worden platgebrand en geplunderd. Melton kan dan de hacienda en bijbehorende eigendommen voor een prikkie van de oorspronkelijke waarde kopen.

Na het vernemen van deze schurkenstreek besluit Old Shatterhand nogmaals naar de hacienda terug te keren om de emigranten te waarschuwen. Hercules is de enige die hij vertrouwt en hij zoekt naar een gelegenheid om zich heimelijk met hem te treffen. Bij die gelegenheid laat hij zich tevens door de reus van voedsel voor een paar dagen voorzien.

Teruggekeerd bij de jonge Mimbrenjo gaan ze een schuilplaats zoeken om te kunnen uitrusten. Midden in de nacht worden ze echter gewekt door een schrille kreet. Onze held wordt overrompeld door een aantal indianen en geboeid. De overval op de Hacienda del Arroyo door Grote Mond en zijn Yuma's is gelukt. Uitgezonderd de eigenaar van de hacienda – Don Timoteo Pruchillo – en zijn vrouw is iedereen vermoord. Het opperhoofd van Yuma's is niet van plan Old Shatterhand te laten ontsnappen, omdat deze zijn hand heeft verbrijzeld en zijn zoon heeft gedood. Onze held vertrouwt echter op de jonge Mimbrenjo die in de algemene verwarring van de overval heeft weten te ontkomen en de paarden en het bezit van Old Shatterhand – o.a. de beroemde geweren – in veiligheid heeft gebracht.

Op een avond, terwijl hij vastgebonden aan een boom staat meldt de jonge Mimbrenjo zich heimelijk bij onze held en samen beramen ze een plan voor een ontsnapping. De ontsnapping lukt uiteindelijk, maar beiden worden toch nog door een aantal Yuma's achtervolgd, waarbij schoten vallen. Die van Old Shatterhand verwonden zijn achtervolgers slechts, die van de jonge indiaan brengen echter de dood voor een aantal tegenstanders. Als ze hun vijanden van zich hebben afgeschud verwisselt Old Shatterhand van kleding. Hij trekt zijn in Ures gekochte jachtkostuum aan, waardoor hij door de achtervolgende Yuma's niet zal kunnen worden herkend. Ze rijden nu richting de stam van de Mimbrenjo's om bij het opperhoofd Sterke Buffel hulp te halen. Daarbij komt het tot een ontmoeting met een indiaan die alleen over de vlakte rijdt. Het blijkt Winnetou te zijn. De twee vrienden groeten elkaar hartelijk en samen gaan ze naar het dorp van de Mimbrenjo's waar ze ook hartelijk worden ontvangen. Bij het roken van de vredespijp reikt Old Shatterhand deze ook aan zijn jonge vriend de Mimbrenjo, waarbij hij deze de naam Yuma-Shetar (= Yumadoder) geeft. De jongen wordt nu als krijger in de stam opgenomen, omdat hij zich een naam heeft verworven.

Vervolgens wordt beraadslaagt hoe Grote Mond en zijn Yuma's zonder onnodig bloedvergieten kunnen worden gevangengenomen. De uitvoering van het plan slaagt. Grote Mond probeert bij Old Shatterhand te bewerkstelligen dat deze hem zal vrijlaten. Deze verklaart zich bereid te zien wat hij kan doen als het opperhoofd hem juiste inlichtingen verschaft over Melton en diens plannen met de emigranten. Het Yuma-opperhoofd probeert hem echter te misleiden, maar onze held doorziet zijn plan. Sterke Buffel, het opperhoofd van de Mimbrenjo's heeft een deel van het gesprek tussen het opperhoofd van de Yuma's en Old Shatterhand opgevangen en beschuldigt deze laatste nu van verraad. Een duel kan niet uitblijven,

dat echter door onze held natuurlijk glansrijk wordt gewonnen. Winnetou en Old Shatterhand komen nog op listige wijze te weten dat Melton naar Ures is gegaan om de koop van de hacienda notarieel te laten bekrachtigen. Ze besluiten dus naar Ures te gaan om te redden wat er te redden valt. Onderweg komen ze langs de totaal verwoeste Hacienda del Arroyo. Old Shatterhand vraagt aan een man die hij daar aantreft enige inlichtingen, waarbij hij verneemt dat een aantal Yuma's is gelegerd bij de Fuente de la Roca (Rotsbron). Als de man Winnetou herkent maakt hij zich spoorlags uit de voeten. Winnetou vertelt zijn vriend dat de vluchteling een berucht valsspeler is die 'De Player' wordt genoemd.

In Ures treffen onze vrienden wederom de jurisconsulto en de voormalige eigenaar van de verwoeste hacienda Don Timoteo Pruchillo. Ook nu verloopt het gesprek stroef, totdat Old Shatterhand bekend maakt dat zijn vriend Winnetou, het opperhoofd der Apaches is, wiens naam ook in Mexico enige bekendheid geniet. Na enige uitleg van de prairiejager wordt Don Timoteo duidelijk dat Melton hem een loer heeft gedraaid en hij eist schadevergoeding. Duidelijk wordt ook dat het Melton niet in de eerste plaats om het verwerven van de hacienda te doen was maar om een kwikzilvermijn genaamd Almadén Alto (Hoog Almadén) die tevens deel uitmaakte van de eigendommen van de voormalige haciendero. De vrouw van de jurisconsulto zet haar man ertoe aan om met een aantal politieagenten de vervolging van Melton in te zetten. De voormalige haciendero begeleidt hen. Winnetou en Old Shatterhand vertrekken weer richting de stam van de Mimbrenjo's en weten onderweg, bij de verwoeste hacienda, de 'Player' gevangen te nemen. Deze zal hen belangrijke inlichtingen kunnen verschaffen over de weg naar Almadén en op de weg ernaar toe gelegen wachtposten.

Sterke Buffel geeft onze vrienden nog vijftig Mimbrenjokrijgers mee om de verschillende wachtposten op weg naar Almadén te kunnen overmeesteren. Dankzij deze grote groep krijgers en de inlichtingen die ze van de 'Player' weten los te krijgen worden alle voorposten, waarvan de grootste bij de Fuente de la Roca ligt een voor een overmeesterd. Daarbij worden ook de jurisconsulto en zijn gevolg, die door Yuma's, gevangen zijn genomen, bevrijd. Door een list weet Winnetou bovendien te weten te komen hoeveel Yuma's bij de kwikzilvermijn gelegerd zijn.

Voordat ze Almadén bereiken wordt onderweg ook nog de jonge Weller gevangen genomen en stuiten ze op een man die zwaar gewond is aan zijn hoofd. Het blijkt de reus Hercules te zijn. Hij is de enige die het gelukt is om uit de kwikzilvermijn te ontkomen. Beide Wellers hebben hem achtervolgd en geprobeerd te doden, maar door zijn harde schedel heeft hij de slag die hem werd toegebracht toch overleefd. Als hij in een delirium de jonge Weller herkent wurgt hij hem, voordat Winnetou en Old Shatterhand dit hebben weten te voorkomen. Omdat er veel Yuma's bij Almadén gelegerd zijn, moet een verkenners worden gestuurd om de zaak in ogenschouw te nemen. Old Shatterhand neemt deze taak op zich, omdat Winnetou de gewonde Hercules wil verzorgen. De jongere broer van Yumadoder begeleidt de be-

roemde prairiejager op zijn weg, om zich zodoende ook een naam te verwerven. Hij mag Winnetou's paard berijden.

Aan het slot van dit boek slaagt onze held er niet alleen binnen te dringen in de rotsvesting, het lukt hem ook zijn gevangen genomen landgenoten te bevrijden, Melton gevangen te nemen en met Listige Slang, het opperhoofd van de bij Almadén gelegen Yuma's vrede te sluiten. Een van de vredesvoorwaarden is dat Judith Silberberg de vrouw van Listige Slang zal worden. Met die voorwaarde gaat Old Shatterhand akkoord.

Bij de spullen van Melton treft de prairiejager nog een brief aan van Jonathan Melton aan zijn oom Harry waarin hij deze mededeelt kennis te hebben gemaakt met een zekere Small Hunter, zoon van een tijdens de Amerikaanse Burgeroorlog rijk geworden schoenmaker van Duitse komaf. Small Hunter en Jonathan Melton lijken als twee druppels water op elkaar en laatstgenoemde is van plan de jonge Small zijn fortuin afhandig te maken en zelf als Small Hunter door het leven te gaan. Old Shatterhand steekt deze brief bij zich die als belangrijk bewijsstuk dient voor de ontwikkelingen in volgende delen.

Winnetou bij de Bedoeïenen (KMP 11, 1e twee hoofdstukken)

Na het sluiten van het vredesverdrag met Listige Slang begeven Old Shatterhand en zijn jonge begeleider vergezeld van de bevrijde emigranten, de gevangen genomen Harry Melton, de oude Weller, Judith Silberberg, en de bij Almadén gelegeerde Yuma's naar de streek waar de Sterke Buffel en zijn Mimbrenjo's en Winnetou met de gewonde Hercules en ook de arrogante jurisconsulto met zijn politiemannen en zijn vriend Timoteo Pruchillo zich ophouden. Ze worden hartelijk verwelkomd. Omdat de 'Player' juiste inlichtingen heeft verschaft en zich verder niet aan misdrijven heeft schuldig gemaakt, laat Old Shatterhand hem vrij. De 'Player' belooft in het vervolg eerlijk zijn kost te verdienen. Als Melton en de oude Weller gewaar worden dat de 'Player' vrij rond loopt beseffen ze dat deze hen heeft verraden. Weller roept zijn voormalige kameraad bij zich en in een onbewaakt ogenblik omklemd hij hem met zijn geboeide benen om hem te wurgen. Old Shatterhand wil ingrijpen maar er is één persoon sneller dan hem, Hercules de gewonde atleet. Als deze de oude Weller herkend wurgt hij hem evenals hij eerder met diens zoon heeft gedaan. Old Shatterhand scheldt hem uit voor moordenaar, maar de reus gaat helemaal door het lint. Op het moment dat hij verneemt dat Judith de vrouw van Listige Slang zal worden wil hij deze laatste ook wurgen, maar dat voornemen wordt verijdeld. Vervolgens grijpt hij bij de jurisconsulto, die vlak bij hem staat twee pistolen, richt daarvan één op Judith en het andere op zichzelf. Old Shatterhand kan nog net verijdelen dat Judith wordt getroffen. De reus overlijdt echter door de kogel van het op hem zelf gerichte pistool. Judith blijft onder dit alles onbewogen en dankt onze held niet eens dat deze haar leven heeft gered.

De gebeurtenissen spitsen zich nu toe. Grote Mond is met enkele honderden Yuma's onderweg om op te trekken tegen Winnetou en Old Shatterhand en de Mimbrenjo's onder leiding van Sterke Buffel. Het Yuma-opperhoofd weet echter niet dat zijn groep Yuma's ook nog op de hielen wordt gezeten door een groep Mimbrenjokrijgers. Bovendien heeft Listige Slang met zijn Yuma's vrede gesloten met de beroemde mannen en de Mimbrenjo's. Bij de ontmoeting tussen de verschillende groepen indianen eist Grote Mond van Listige Slang dat deze zijn zijde kiest, wat deze laatste weigert, want hij heeft nog nooit zijn woord gebroken. Als Old Shatterhand aan Grote Mond duidelijk maakt dat een confrontatie alleen maar tot onnodig bloedvergieten zal leiden kiest deze laatste eieren voor zijn geld. Omdat zijn zoon is gedood moet er echter een indiaans duel plaatsvinden. Old Shatterhand moet het opnemen tegen twee Yumakrijgers met speren. Daarna zal de jongere broer van Yumadoder – wiens naam voor de Yuma's een belediging is – het moeten opnemen tegen Zwarte Bever in een watergevecht. Het hoeft geen betoog dat beiden zich goed van hun taak kwijten. Old Shatterhand geeft de jonge Mimbrenjo de naam Yuma-Tsil (Yumascalp). Ook deze heeft zich nu als krijger een naam verworven. Daarna nemen de verschillende groepen afscheid van elkaar. Grote Mond en zijn Yuma's moeten hun wapens en paarden inleveren. Die behoren in het vervolg aan de Mimbrenjo's. Het afscheid van Listige Slang en zijn groep Yuma's is hartelijk.

3. De Vertaling

6

De vertaling omvat de complete roman "Die Felsenburg" (Gesammelte Werke nr. 20) en de eerste 5 hoofdstukken van "Krüger Bei" (Gesammelte Werke nr. 21). De eerste 3 hoofdstukken van GW 21 van de Bamberger editie zijn bij de vertaling toegevoegd aan KMP 10; de hoofdstukken 4 en 5 van de Bamberger editie zijn in vertaling de eerste twee hoofdstukken van KMP 11. De vertaling van KMP 10, inclusief de toegevoegde hoofdstukken kwam tot stand onder redactie van Dr. F.C. de Rooy door IJ. Hiddes Galema. KMP 11 werd vertaald door J. Meyknecht-Grossouw.

4. Geschiedenis

Wanneer Karl May aan 'Die Felsenburg', zoals hij de roman noemde, is begonnen is niet helemaal duidelijk. De schrijvers van de Karl May Chronik – Dieter Sudhoff en Hans-Dieter Steinmetz - houden het erop dat hij al ermee is gestart in mei 1891 nadat hij de Mahdi-cyclus, die toen nog uit 2 delen bestond, had voltooid. Duidelijk is wel dat het volledige manuscript van 'Die Felsenburg', bestaande uit zo'n 750 pagina's geschreven tekst in september 1893 bij de redactie van het Pustet Verlag, uitgever van het tijdschrift Deutscher Hausschatz, lag. Van oktober 1893 tot oktober 1894 verscheen het verhaal in het genoemde tijdschrift.

Karl May bevond zich destijds in een zeer ,productieve periode. Hij werkte ongeveer gelijktijdig aan zijn beroemdste roman 'Winnetou, der rote Gentleman', later 'Winnetou I' - in het Nederlands 'Winnetou, het grote opperhoofd' (KMP 1) – en de voor het Spemann Verlag geschreven jeugdroman 'Der Ölprinz' (in het Nederlands KMP 9 'De Oliekoning'). Verder schreef hij aanvullingen voor 'Winnetou II', namelijk 'Der Pedlar' (in KMP 2 'Old Shatterhand' deel 2 hoofdstukken 7 t/m 10) en 'Winnetou III' 'Das Testament des Apatschen' (in KMP 12 'De dood van Winnetou', 2^e deel hoofdstukken 16 t/m 20). Ook schreef hij nog enkele Mariakalenderverhalen.

Toen de Satan und Ischariot-cyclus, waarvan 'Die Felsenburg' deel uitmaakt, medio 1896/-1897 door het Fehsenfeld Verlag in boekvorm werd uitgegeven bleek het eerste deel te ruim voor 1 band. Fehsenfeld besloot toen met toestemming van de schrijver een aantal hoofdstukken – thans 5 - over te hevelen naar het tweede deel dat onder de titel 'Krüger Bei' werd uitgegeven.

5. Beoordeling

Hoe productief de schrijver was toen hij voorliggende roman schreef heb ik hierboven al beschreven. Desondanks heeft hij het zich niet gemakkelijk gemaakt. De roman was ambitieuzer dan de eerder geschreven verhalen van de schrijver. De tot driedelige cyclus uitgroeiende verhalen zijn de enige waarbij de hoofdfiguur zowel in zijn Amerikaanse als in zijn Arabische gestalte optreedt. Bovendien is het de eerste Amerikaroman, waarbij Winnetou en Old Shatterhand als professionals optreden. De Old Shatterhandfiguur komt nergens als greenhorn (groentje) naar voren en ook Winnetou handelt als een echt opperhoofd. Dat ook de liefde een belangrijk aspect van het verhaal uitmaakt laat tevens zien dat het verhaal oorspronkelijk niet voor jeugdige lezers was bedoeld. Vergelijk de inhoud van de roman maar eens met de in dezelfde periode geschreven jeugdroman "Der Ölprinz" (Ned. De Oliekoning KMP 9).

Een ander aspect is dat evenals in de roman 'Weihnacht' (Ned. Winnetou en de goudzoekers KMP 8) de beroemde collega-westmannen ontbreken. Het verhaal speelt zich geheel af in Mexico, waar – aldus de schrijver – alleen de naam 'Winnetou' enige bekendheid geniet.

De verder optredende personen blijven de lezer ook bij zoals:

1. De gewetenloze Harry Melton die er niet voor terugdeinst om mensen slavenarbeid te laten verrichten in een kwikzilvermijn waarvan hij weet dat de dampen aldaar de gezondheid van de daar werkende mensen zullen aantasten.
2. De beide Wellers en "De Player", die Melton steunen bij zijn gewetenloze bedrijf. De laatste is de enige die later spijt krijgt van zijn gedrag en genade voor recht ontvangt.
3. De reus Hercules die sterk is in kracht maar zwak van karakter in zijn liefde voor de Jodin Judith Silberberg.

4. Judith Silberberg, geraffineerd, geldbelust, hebzuchtig en ondankbaar. Een echte femme fatale. Iedereen offert ze op aan haar eigen grillen, zoals ook in het vervolg zal blijken. Ze laat geen traan als haar minnaar zelfmoord pleegt en ze laat ook geen woord van dank horen als Old Shatterhand haar het leven red.
5. Jacob Silberberg vader van Judith, die elke gril van zijn dochter toestaat.
6. Grote Mond, opperhoofd van de Yuma's, listig, maar ook laf en wraakzuchtig.
7. Listige Slang, eveneens een Yuma-opperhoofd. Dapper, verstandig, maar zwak in de liefde.
8. Sterke Buffel, opperhoofd van de Mimbrenjo's. Dapper, opvliegend, maar ook een bezorgde vader voor zijn kinderen.
9. De jonge Mimbrenjo's, zonen van Sterke Buffel, die ondanks hun jonge leeftijd moedig zijn en volwassen gedrag vertonen. Ze hebben in Old Shatterhand een goede leermeester.
10. De jurisconsulto en Don Timoteo Pruchillo. Eigenwijs, arrogant en bij tijd en wijle dom in hun acties.

In de voorliggende roman komt ook nog een tweetal aspecten naar voren die deel zouden kunnen uitmaken van de bespreking:

- a. Het vermeende antisemitisme van Karl May, want de Joden komen er in deze roman slecht van af. De schrijver was echter geen antisemiet. Joden komen in zijn verhalen vaker voor. Ik verwijs slechts naar het Instanboelgedeelte van "Van Bagdad naar Instanboel" (KMP 18), waarin een jood Kara Ben Nemsî zijn huis ter beschikking stelt om zijn buurman te kunnen gadeslaan. Ook in de colportageromans spelen vaker Joden een rol, meestal niet in ongunstige zin.
- b. Zijn vooroordeel over de Mormoonse gemeenschap. Hij veroordeelt duidelijk de polygamie onder deze gemeenschap, zoals uit het begin van de roman blijkt.
- c. In de voorliggende roman begint Karl May ook met de identificatie van de ik-figuur in het boek met de schrijver Karl May. Tijdens de jaren van de Karl May Hetze wordt dit te baat genomen om de schrijver als literaire oplichter te kwalificeren. Hij zou deze gebeurtenissen nooit allemaal zelf zo beleefd kunnen hebben. Bij het artikel over 'Winnetou en de goudzoekers' (KMP 8) heb ik ook al een en ander hierover gezegd.

Al deze opmerkingen hoeven het plezier bij het lezen van de roman niet te bederven, want hij levert een zodanig leesgenoegen dat je hem met één ruk uitleest.

6. Bronnen

1. Karl May Chronik, deel 1 (1842-1896), uitgave Karl May Verlag 2005.
2. Artikel van Walter Illmer bij "Die Felsenburg" op de website van de Karl May Gesellschaft.
3. Der geschliffene Diamant, uitgave Karl May Verlag 2003.
4. Het Internet.